

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Digitoimiston sidosryhmätilaisuus

Paasitorni, Helsinki
11.5.2026

Aluksi

Tilaisuuden tavoite ja aikataulu

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tilaisuuden tavoite

- Lausunto-yhteenvedon esittely ja yhteinen keskustelu

Aikataulu

- **9:00-10:00** Tilaisuuden avaus ja lausuntoyhteenvetön esittely
- **10:00-10:15** Tauko
- **10:15-10:45** Keskustelu lausuntopalautteesta
- **10:45-11:30** Paneelikeskustelu: Digikompassi – mitä muutoksen aikaansaaminen meiltä vaatii?
- **11:30-11:45** Loppusanat

Digikompassi

Tausta, tavoitteet ja
avaintulokset

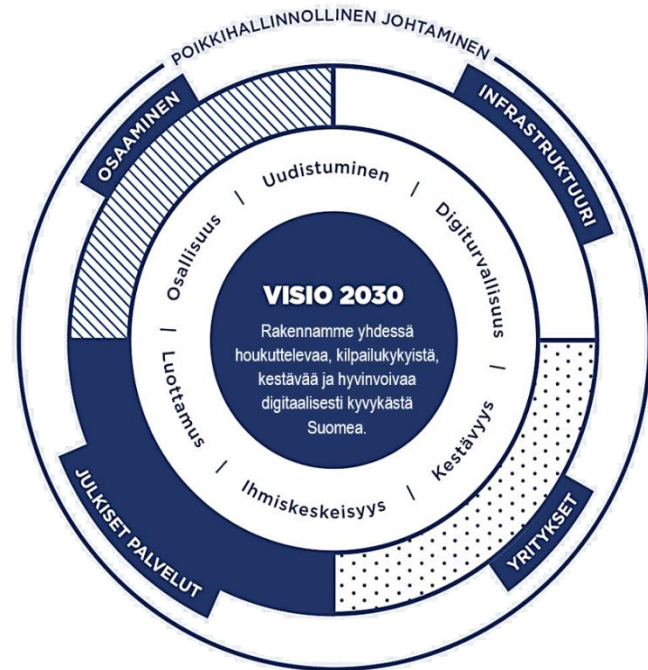
VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

OKM:n puheenjohtajuuskausi digitoimistossa

- Puheenjohtajuuskauden kesto: 8/2025–7/2026
- EU:n digitaalinen vuosikymmen –tavoitteet (Digital Decade) ja EU-vaikuttaminen
- **Tavoitteena:**
 - Digikompassin päivitystyö
 - Tekoälyn kokonaisuuden tilannekuvan luominen
 - Seuraavan hallituskauteen valmistautuminen digiasioissa

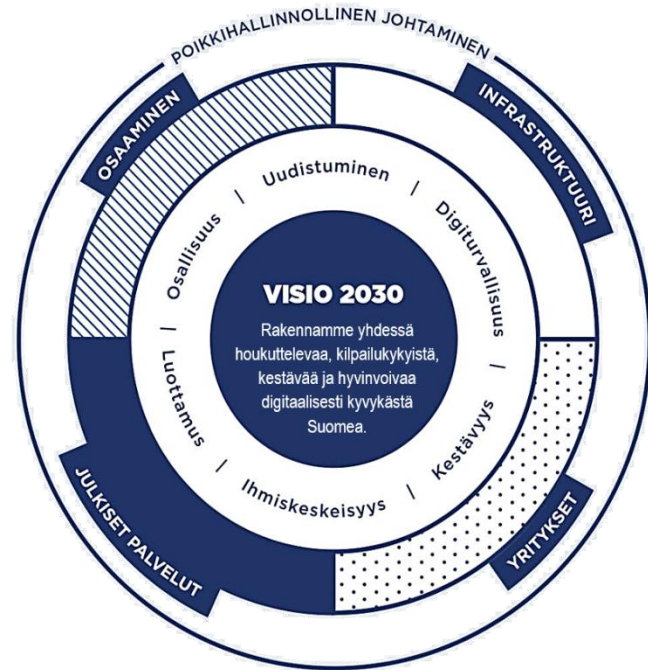
Suomen digikompassi (1/2)

- Strateginen kehittämissuunnitelma vuoteen 2030 ([Valtioneuvoston selonteko 10/2022 vp](#)), käsitelty eduskunnassa.
- Suomen digitaalinen kompassi perustuu vuonna 2021 esiteltyyn EU:n [digitaaliseen kompassiin](#) ja sitä koskevaan [digitaalinen vuosikymmen 2030 -ohjelmaan](#), josta päätettiin vuonna 2022.
- Digitalisaation poikkihallinnollisuus: pitää sisällään kansallisen vision vuoteen 2030, arvot, joihin Suomen digitalisaatiokehitys perustuu, sekä priorisoidut tavoitteet neljälle osa-alueelle ja poikkihallinnolliselle johtamiselle.

Suomen digikompassi (2/2)

- Kompassi on luotu **tavoitteet ja avaintulokset -mallia** (OKR, objectives and key results) soveltaen. Tavoitteet kuvaavat strategisen tason muutosta. Tavoitteiden alle on tunnistettu mitattavat avaintulokset, joiden kautta tuloksellisuutta seurataan. Tavoitteet ja avaintulokset on asetettu selonteossa.
- Toimeenpanosuunnitelma sisältää toimenpiteet digikompassin tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelma päivitetään digikompassin päivityksen valmistuttua.

Digikompassin päivittäminen

- Digikompassi päivitetään hallituskauden 2023-2027 aikana.
 - Päivityksen tavoitteena on luoda kansallinen, poikkihallinnollinen digitalisaatiostrategia keskipitkälle aikajänteelle.
 - Päivitystyö palvelee myös Suomen raportointitarpeita EU-komissiolle.
 - Päivitystyöhön osallistuvat kaikki ministeriöt ja keskeiset sidosryhmät.
- Päivitystyön lähtökohdat:
 - **Kompassissa on neljä osa-aluetta, joiden sanoitusta, avaintavoitteita ja sisältöjä on päivitetty tarpeen mukaan.**
 - Vahvistetaan tekoälyn näkökulmaa ja tiivistetään kompassin strategista tasoa.

Työskentelyn vaiheet

1. Digikompassin nykyisten tavoitteiden päivitystarpeen kartoittaminen (vaihe 1), syksy 2025
2. Mahdollisten uusien strategisten tavoitteiden asettaminen (vaihe 2), syksy 2025
3. **Digikompassin päivitys ja hyväksyntä (vaihe 3), kevät 2026**
4. *Digikompassin toimeenpanosuunnitelman valmistelu, syksy 2026*

Työstetyt päivitystarpeet

- Yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmä nimesi kompassin osa-alueet uudelleen, jotta ne vastaisivat paremmin tunnistettuja tarpeita.
 - Osaaminen ja osaajat, yritykset ja kilpailukyky, infrastruktuuri ja data, julkinen hallinto ja palvelut sekä poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö
- Pääosa vuonna 2022 asetetuista digikompassin tavoitteista ja avaintuloksista koetaan edelleen ajankohtaisiksi.
 - Tavoitteita ja avaintuloksia on konkretisoitu ja niistä on poistettu päällekkäisyyksiä.
 - Toimintaympäristön muutoksesta nousevat teemat (tekoäly, turvallisuus, hyvinvointi sekä yhteistyö ja yhteentoimivuus), digitalisaation kehityksen seuranta ja mittarointi sekä yhteistyön ja poikkihallinnollisuuden johtamisen kasvava tarve on huomioitu kompassin sisällössä aiempaa paremmin.

Muutokset toimintaympäristössä

Toimintaympäristön muutoksista nousevat uudet teemat:

- Tekoäly
- Turvallisuus
- Hyvinvointi
- Yhteistyö ja yhteentoimivuus

Lausunto- yhteenveto

Lausuntopalautteen esittely

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Lausuntokierros

- Digikompassin lausuntoaika oli 2.-28.4.2026.
- Lausuntopyyntöjä lähetettiin sidosryhmien edustajille (320 kpl) ja kaikille Suomen kunnille (308 kpl).
- Lausuntopyyntöön saatiin lausuntopalvelu.fi:n ja OKM:n kirjaamon kautta yhteensä 116 vastausta.
- Jätettyjä lausuntoja on mahdollista lukea lausuntopalvelu.fi:n kautta. Lausuntoyhteenvedo julkaistaan digitoimiston [hankeikkunassa](#) YU-ministryn käsittelyn jälkeen.

Yleisiä havaintoja lausuntopalautteesta

- Digikompassi koetaan **strategisesti oikeansuuntaisena ja kattavana kokonaisuutena**, mutta kokonaisuutta pideään paikoin vaikeasti hahmotettavana, minkä vuoksi rakennetta ja painopisteitä tulisi selkeyttää ja priorisoida
- Tavoitteet ja avaintulokset ovat monin paikoin yleisellä tasolla, ja niiden toimeenpano jää epäselväksi, minkä vuoksi **vastuita, rakenteita, toimenpiteitä ja resursointia tulisi täsmentää**
- Vaikuttavuus edellyttää **konkreettista toimeenpanoa, selkeitä mittareita sekä kehittämisen vaiheistamista** vaikuttavimpiin kokonaisuuksiin

Yleisiä havaintoja lausuntopalautteesta

- Kokonaisuus painottuu teknologiaan ja talouteen, kun taas **ihmislähtöisyys, yhdenvertaisuus ja hyvinvointi** jäävät vähemmälle, minkä vuoksi niitä tulisi vahvistaa läpileikkaavasti selonteossa
- **Osaamisen, tekoälyn ja datan merkitys** tunnistetaan, mutta niiden kytkentä käytännön toteutukseen ja toisiinsa kaipaa vahvistamista
- **Poikkeihallinnollinen ja monitasoinen toteutus** on keskeistä, ja kuntien, alueiden sekä eri toimijoiden roolia halutaan vahvistettavan
- **Turvallisuus, luottamus ja resilienssi** tunnistetaan korostuvan selonteossa, mutta niiden konkretiaa ja kytkentää muihin tavoitteisiin toivotaan täsmennettävän

Havainnointi – Toimintaympäristön kuvaus

- Toimintaympäristön kuvaukseen annetut lausunnot kohdistuvat laajasti kompassin toimenpiteemojen sisältöön ja toimiin
- **Geopoliittisessa ja taloudellisessa** toimintaympäristössä suvereniteetin vahvistamisen, omien kyvykkyyksien merkitys, riippuvuuksien vähentäminen ja Eurooppalainen yhteistyö
- **Turvallisuudessa ja resilienssissä** vastuiden, toimivallan ja käytännön toteutuksen konkretisointi sekä yhteistyön, yhteisten palvelujen ja osaamisen merkitys turvallisuuden ja resilienssin tuottajina. Teknisen turvallisuuden ohella tiedon, oikeuksien ja osaamisen kysymykset.
- **Kriittisissä teknologioissa ja innovaatioissa** teknologioiden määrittelyjen laajennus, keskinäisriippuvuuksien havainnointi, osaamisen ja soveltamisen merkitys ja kyvykkyydet sekä suvereniteettikysymykset

Havainnot – Toimintaympäristön kuvaus

- **Hyvinvoinnissa ja yhteiskunnallisissa muutoksissa** korostettiin hyvinvoinnin merkitystä teemana, toivottiin digitalisaation hyvinvointivaikutusten arviointia ja mittaamista, korostettiin yhdenvertaisuutta, syrjäytymisen ehkäisyn ja disinformaation ja polarisaation torjuntaa digiratkaisuissa sekä roolia luottamukselle ja yhdenvertaisuudelle
- **Digitalisaation ja datatalouden sääntelyn** osalta korostettiin vaikutuksia innovaatioihin, investointeihin ja kilpailukykyyn ja tarkastelun tarvetta kokonaisuutena. Esiin nousivat sääntelyn tarve mahdollistaa datan hyödyntäminen, uusien teknologioiden käyttöönotto ja innovaatioiden syntyminen luottamus ja tietoturva sekä perusoikeuksien toteutumisesta huolehtien. Kansallisia tulkintoja kaivattiin.
- **Yhteentoimivuudessa ja yhteistyössä** esille nousi konkretian lisäämiseen liittyvät toimet digitalisaation etenemisen tueksi, kuten yhteiset tietomallit, metatiedot ja rajapinnat. Esille nostettiin sivistys- ja kulttuurinäkökulma tekstin teknologisen näkökulman tueksi, yhteistyön rakenteiden merkitys yhteentoimivuudelle koskien niin yritysyhteistyötä kuin eurooppalaista yhteistyötäkin sekä laajemmin kansalaisten osallistamista

Havainnot – Uudet teemat

- **Tekoälyä** pidettiin erittäin perusteltuna uutena teemana. Käsittelyä ehdotettiin laajennettavan uusiksi teknologioiksi ja varmistamaan yhteys muihin strategioihin. Lisäksi erilaisten tekoälyjen käsittely, kuten agenttinen tekoäly ja muut kuin tuottavuuden kehittämisen näkökulmat. Vaikutusten käsittelyn vahvistaminen, esim. syrjintäriskit, eettisyys, luotettavuus
- Kokeilujen ja pilottien vaiheesta toivottiin siirryttävän laajemmin käyttöönottoon, skaalaamiseen ja integroimiseen käytännön prosesseihin huomioiden myös laadukkaan ja yhteentoimivan datan saatavuus.
- **Turvallisuus** ymmärretään laajana käsitteenä ja korostetaan, että teknisten ratkaisujen ja kyberturvan ohella myös muut näkökulmat kriittisiä. Näitä ovat käyttäjien osaaminen, digitaidot kansalaistaitona, tiedon saatavuus, eheys ja luottamuksellisuus sekä riskien ja teknologisten riippuvuuksien huomioiminen ennakoivasti
- Toimintaympäristön nopea muutos ja tarve vahvistaa kansallista ja kansainvälistä varautumista näkyy keskeisesti.

Havainnot – Uudet teemat

- **Hyvinvoinnin** teemaa pidetään tärkeänä lisäyksenä kompassiin. Esiin nousee erityisesti eriarvoisuuden ehkäiseminen huomioiden eri ihmisryhmät, teknologian käyttötarpeet ja hyötyjen oikeudenmukaisuus. Lisäksi esiin nousee hyvinvointivaikutusten systemaattinen analysointi ja yhteentoimivan sääntelyn rooli
- Digitaalinen muuttaa ajankäyttöä. Hyvinvointi rakentuu mm. osaamisen, medialukutaidon sekä teknologian vastuullisen ja turvallisen suunnittelun kautta. Huomioitava myös lapset ja nuoret sekä mielenterveys kuitenkin niin, että tavoitteet eivät ohjaudu liialliseen rajoittamiseen.
- **Yhteistyön ja yhteentoimivuuden** osalta korostetaan konkretian vahvistamista yhteentoimivuuden toimista ja pysyvää perustaa kehittämistoimille sekä yhteistyön rakenteiden vahvistamista erityisesti toimeenpanovaiheessa. Nykytilanteesta toivotaan parempien tilannekuvien muodostamista, joista voidaan muodostaa laaja yhteiskunnan digitalisaation tilannekuva.
- Korostetaan, että yhteentoimivuutta tarvitaan laajasti myös yritysten ja julkishallinnon välillä, osana automaatiota sekä kansainvälisesti. Ohjaamisen ja kehittämistyön tukena toivotaan hyödynnettävien eurooppalaisia, kansallisia ja sektorikohtaisia viitekehyksiä ja –arkkitehtuureja. Myös paikallistason vastuullinen palvelukehitys nousee esille kommentteissa.

Havainnot – Osaaminen ja osaajat

- Suuri enemmistö kannatti tavoitteita täysin, avaintuloksissa vastausten enemmistö ”kyllä, pääosin”. Lausunnonantajat esittivät runsaasti tarkennusehdotuksia.
- Selkeytys tekstiin liittyen osaamisen eri tasojen jaotteluun tavoitteita. Jaottelu sivistys ja perusosaaminen – soveltava osaaminen – huippuosaaminen ei riittävän selkeästi esitetty.
- Koko laadukkaan koulutuspolun korostaminen sekä TKI-osaamisen tasojen perustutkimuksesta innovaatioihin huomioiminen

Havainnot – Osaaminen ja osaajat

Tavoite 1: Demokraattinen yhteiskunta digitalisoituvassa maailmassa

- Digitaalisten lukutaitojen sisällön laajentaminen ja vaikutukset. Mm. tekoäly-, data-, informaatio- ja medialukutaito sekä mis- ja disinformaation tunnistaminen. Maahanmuuttajien integroitumisen näkökulman huomioiminen.
- Tutkimuksen ja kulttuurin tietovarantojen ohella viranomais- ja muiden tahojen digitaalisten tietoaineistojen ja rekistereiden ja infrastruktuurien huomioiminen. Tutkimusperusteisen tiedon rooli.
- Perusosaamisen lisäämisen saavutettavuus huomioiden palvelujärjestelmien ulkopuolella olevat, erityisryhmät. Oppiminen myös koulujärjestelmän ulkopuolella kuten työelämässä.

Tavoite 2: Kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita

- Alaan ja ammattiin liittyvän jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien vahvistaminen ja saavutettavuus työssä oleville ja työelämän ulkopuolella

Havainnot – Osaaminen ja osaajat

...Tavoite 2: Kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita

- Monialaisuuden korostaminen, soveltavaa digi- ja tekoälyosaamista tarvitaan kaikkien alojen opinnoissa ja työelämässä. Eri sektorien erilaiset tarpeet ja tarvittavat keinot. Esim. muut kuin teknologisesti orientoituneet yritykset, laaja PK-sektori, pienyritykset
- Yhteistyön rooli kehittämisessä – korkeakoulut, julkisen ja yritysten yhteistyön rooli

Tavoite 3: Edelläkävijyys digiosaamisessa ja teknologia-alan kehityksessä

- Laajasti jaettu tavoite, mutta toivotaan täsmentämistä. Ei realistista saavuttaa kaikilla aloilla teknologia-aloilla. Kytkeminen esim. TKI-toiminnan kärkeen
- Myös muualla kuin korkeakoulusektorilla tapahtuvan TKI-edelläkävijyyden synty, huomioiden tutkimuslaitokset sekä yritykset.
- Huomioida kansainvälisyyteen liittyen. KV-huippuosaajien kokonaisuuden huomioiminen rekrytoinnista lupakäytäntöihin ja kannustimiin. Osaamisen kehittyminen kv-verkostoissa ja rooli osaamisen siirrossa

Havainnot – Infrastrukturi ja data

Datan saatavuus ja laatu, data-avaruudet

- Datan yhteentoimivuus ja standardit nousi vahvasti esiin. Yhteentoimivuuden vahvistaminen lainsäädännön, tietomallien ja rajapintojen tasolla on keskeistä. Yhteentoimivuuden tulisi muodostaa julkisen hallinnon pysyvä digiperusta.
- Datan laadunhallinta ja selkeät vastuunjaot tulisi näkyä selkeämmin avaintuloksissa.
- Tavoitteen 1 sana "yritykset" tulisi korvata laajemmalla termillä kuten "toimijat".
(Tavoite 1. Datan saatavuus ja laatu sekä datanhallinnan infrastrukturi tukevat yritysten arvonluontia ja ratkaisujen skaalautuvuutta)
- Data-avaruuksia koskevaa avaintulosta tulisi muotoilla aktiivisempaan muotoon. Suomi ei vain liity, vaan osallistuu aktiivisesti esim. yhteentoimivuusstandardien kehittämiseen.
- Kansalaisten datatoimijuus ja yksilön oikeudet tulisi näkyä selkeämmin.

Havainnot – Infrastrukturi ja data

Identiteettilompakko ja priorisoidut tietovarannot

- Digitaalisen identiteettilompakon 5 sähköistä todistusta koettiin liian vähäisenä. Myös yrityslompakko tulisi huomioida avaintuloksessa.
- Priorisoitujen tietovarantojen määritelmä ja niiden lista on epäselvä ja liian kapea.
- Tekoälykehittäminen käsitteenä on liian kapea. Tulisi huomioida laajemmin, esim. tekoälyn kriittinen käyttö, tulevien sukupolvien koulutus tekoälyn hyödyntämiseen jne.

Havainnot – Infrastrukturi ja data

Tietoliikenneyhteydet

- Huoltovarmuus, varautuminen ja resilienssi tulisi näkyä tietoliikenneyhteydet osiossa selkeämmin. Myös avaintulokseen toivottiin vahvempi kirjaus tästä.
- Ehdotettiin kvanttiuhkien nostaminen omaksi avaintulokseksi.
- Gigabitin tietoliikenneyhteys kaikille kotitalouksille ja 5G-verkon kattavuus kaikille on epärealistinen tavoite.
- Alueellinen tasa-arvo ja saavutettavuus ja toisaalta myös syrjäytymisriski nostettiin esiin.

Havainnot – Infrastrukturi ja dataa

Palvelin- ja laskentainfrastrukturi

- Suvereniteetti tulisi näkyä selkeämmin. Kansallisen ja eurooppalaisen omistajuuden edistäminen tulisi näkyä tavoitteessa.
- Alueellinen saavutettavuus ja pk-yritysten tarpeet tulisi näkyä selkeämmin (mm. alueellinen tki-toiminta).
- Digitaaliset kaksoset tulisi mainita kansallisen ja eurooppalaisen tason kyvykkyytenä.
- Ekosysteemiajatteluun tulisi sisällyttää myös datan hallinta (laadukas data), osaamisen kehittäminen ja uudet alat.
- Kvantti- ja HPC-laskennan yhdistäminen ja inferensilaskenta nousee painopisteeksi ja olisi hyvä näkyä digikompassissa.

Havainnot – Infrastrukturi ja data

Palvelin- ja laskentainfrastrukturi, datakeskukset

- Yhteiskunnallisten hyötyjen käsittely jää kapeaksi. Datakeskusten ympärille tulisi saada vientiin tähtäävää TKI-toimintaa (energiavarastointi, jäähdytys, tietoliikenne jne).
- Ekosysteemiajattelu vahvemmin esiin. Datakeskukset, tekoäly laskenta, data, tutkimus ja palvelukehitys kuuluvat kaikki yhteen ja niitä tulisi katsoa kokonaisuutena, ei keskittyä pelkän infrastruktuurin rakentamiseen.
- Ympäristövaikutukset, kestävä kehitys, energiatehokkuus ja Do No Significant Harm -periaate vahvemmin näkyviin tekstissä.
- Korkean lisäarvon datakeskukset -käsittettä tulisi täsmentää.

Havainnot – Yritykset ja kilpailukyky

Yleistä

- Tavoitteita pidettiin hyvinä ja ne nähtiin keskeisinä digikompassin kokonaisuudessa. Lisäyksiä ja tarkennuksia ehdotettiin avaintuloksiin, näissä sopivia myös tulevaan toimenpidesuunnitelmaan
- Teknologia ei tuota arvoa ilman kyvykkyyttä muuttaa toimintamalleja. Osaaminen ja johtaminen tunnustetaan pullonkaulaksi: IT:n, digin ja datan johtamisen heikkous FI yrityksissä ja julkishallinnossa
- Ehdotettiin kestävyys- ja kiertotalousnäkökulman eksplisiittistä lisäämistä
- T&K panostukset nähtiin yleisesti hyvänä, mutta myös näkemyksiä T&K-rahoituksen kohdistumisesta liikaa tutkimuslähtöiseen toimintaan, eikä riittävästi yrityslähtöiseen kehittämiseen ja käyttöönottoon

Havainnot – Yritykset ja kilpailukyky

Dataperustainen arvonluonti

- **Digitalisaatio, datatalous ja tekoäly nähdään erottamattomina:** lausunnoissa korostuu, että datan jatkuva hyödyntäminen ja tekoälypohjaiset liiketoimintamallit muodostavat yhden kokonaisuuden, eivät rinnakkaisia ilmiöitä.
- Passiivinen sanoitus "dataperustainen arvonluonti etenee" --> ehdotetaan aktiivisempaa muotoilua joka sitoo FI kilpailuaseman EU-verrokkeihin: Suomi nousee EU:n kolmen kärkeen datatalouden kasvussa ja tekoälyn liiketoimintasovelluksissa v. 2030 mennessä.
- **PK- ja mikroyritysten asema** nousee esiin: niiden tarpeet, rajalliset resurssit ja arjen digiratkaisut kaipaavat erillistä huomiota. PK-yritysten pääsy testausympäristöihin, osaamiseen ja rahoitukseen. Yritysten kokoerojen huomiointi, erityisesti PK –yritysten merkitys FI kansantaloudessa

Havainnot – Yritykset ja kilpailukyky

Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky

- Tuottavuusvaikutusten synty ei automaattista teknologian käyttöönoton myötä - vaan **kyse liiketoiminnallisesta ja organisatorisesta muutoksesta**, keskeistä organisaatioiden uudistumiskykyä; muutuskävykyys
- Yritysten kilpailukyky digitaalisessa taloudessa riippuu paljon siitä, miten hyvin yritykset kykenevät toimimaan yhdessä muiden yritysten ja julkisten toimijoiden kanssa – **Yritysten välisen digitalisaation merkitys**
- Teknisten asioiden lisäksi tarvitaan osaamista, kaupallistamista, markkinointia ja käyttäjälähtöistä palvelujen muotoilua, yleisestikin **palvelujen kehittämistä**
- **Tarvitaan selkeämpi tavoite kansallisesta digitaalisten lompakoiden ja sähköisten todistusten ekosysteemistä.** Eurooppalaisen yrityslompakon käyttöönotto on Suomelle kilpailukyky-, kasvu- ja kansantalouskysymys - että FI yrityksille syntyy mahdollisuus rakentaa skalautuvia ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä palveluja eurooppalaisille sisämarkkinoille.
- FI yritysten osallistuminen standardointiin nähdään tärkeänä

Havainnointia – Yritykset ja kilpailukyky

Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky

- Julkisen sektorin rooli referenssimarkkinana, innovatiiviset julkiset hankinnat
- Kaupunkien merkitys kysynnän luojina ja pilotointiympäristöinä uusille teknologioille
- Teknologian käyttöönoton merkitystä korostettiin – avaintuloksiin tulisi lisätä käyttöönoton ja tuottavuusvaikutusten mittaaminen
- Avaintuloksissa tulisi näkyä startup- ja scaleup-ekosysteemin indikaattorit, erityisesti deep tech- ja tekoäly-yritysten pääoman saatavuus sekä kasvuvaiheen säilyminen Suomessa

Havainnot – Julkinen hallinto ja palvelut

Digitaaliset julkiset palvelut yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina

- Tavoite nähdään **perusteltuna ja oikeansuuntaisena** sekä julkisen digitalisaation **keskeiseksi päämääräksi**.
- Tavoitteen uskottavuus riippuu siitä, kuinka konkreettisesti yhteentoimivuus, tiedon liikkuvuus ja vastuut kyetään kuvaamaan ja toimeenpanemaan.

Avaintuloksiin liittyvät keskeiset huomiot

- Yhteentoimivuus: Lausuntopalautteessa korostetaan, että yhteentoimivuus on teknisen kysymyksen lisäksi semanttinen, organisatorinen ja juridinen kokonaisuus, joka vaatii **vahvempaa kansallista ohjausta ja selkeitä vastuita**.
- Elämäntapahtumalähtöisyys: Lähtökohtaa pidetään oikeana, mutta **avaintulosten koetaan jäävän abstrakteiksi**; konkreettiset palveluketjut, vastuut ja myös yritysten liiketoimintatapahtumat tulisi tuoda näkyvämmiin esiin.

Havainnot – Julkinen hallinto ja palvelut

Digitaaliset julkiset palvelut yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina

- Tiedon liikkuvuus: Laaja yksimielisyys siitä, että **tiedon esteetön liikkuvuus on edellytys** sujuville palveluille, automaatiolle ja tekoälyn hyödyntämiselle; **nykyinen ohjaus ja vastuunjako koetaan hajanaiseksi**.
- Käyttäjälähtöisyys ja yhdenvertaisuus: Digitaalisen ensisijaisuuden rinnalla korostetaan oikeusturvaa, saavutettavuutta, kielellisiä oikeuksia ja mahdollisuutta vaihtoehtoihin asiointitapoihin.
- Tuottavuus: Tuottavuuden parantaminen hyväksytään tavoitteena, mutta sitä toivotaan täsmennettävän siten, että **painopiste on palvelujen laadussa ja vaikuttavuudessa**, ei pelkässä tehostamisessa.

Havainnot – Julkinen hallinto ja palvelut

Keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurien turvaaminen

- Tavoitetta pidetään laajasti erittäin **ajankohtaisena ja perusteltuna** erityisesti muuttuneessa geopoliittisessa ja kyberturvallisuustilanteessa, eikä sen peruslinjaa kyseenalaisteta.
- Tavoite nähdään Digikompassin kannalta **kokoavana ja mahdollistavana**: se tukee muiden tavoitteiden toteutumista.

Avaintuloksiin liittyvät keskeiset huomiot

- Turvallisuus ja jatkuvuus: Lausuntopalautteessa korostetaan, että **turvallisuuden, toimintavarmuuden ja jatkuvuuden** tulee olla selkeästi **ensisijaisia** suhteessa kustannustehokkuuteen; kokonaisturvallisuuden digitaalinen ulottuvuus kaipa täsmennystä.
- Digitaalinen suvereniteetti: **Suvereniteettia** pidetään **strategisesti tärkeänä**, mutta sen **muotoilua toivotaan vahvistettavan** ja konkretisoitavan (mitä riippuvuuksia hallitaan ja millä keinoilla), samalla vältellen eristäytymistä tai markkinoiden tarpeetonta rajaamista.

Havainnot – Julkinen hallinto ja palvelut

Keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurien turvaaminen

- Julkisen ja yksityisen sektorin roolit: Useissa lausunnoissa korostetaan, että kriittiset digitaaliset resurssit ovat usein yksityisen sektorin hallussa, ja tavoitteen **tulisi kuvata selkeämmin yhteishallinnan ja kumppanuuden mallit.**
- Luottamus ja läpinäkyvyys: Turvallisuuden nähdään rakentavan luottamusta, mutta **luottamuksen rooli** jää avaintuloksissa liian implisiittiseksi.
- Digitaalinen korjausvelka: Vanhoista ja **haavoittuvista järjestelmistä luopumista** pidetään välttämättömänä turvallisuuden ja kustannustehokkuuden edellytyksenä.

Havainnot – Julkinen hallinto ja palvelut

Julkisen hallinnon tuottavuus tekoälyä ja uusia digiteknologioita hyödyntäen

- Tavoitetta pidetään **välttämättömänä ja ajankohtaisena**: ilman tekoälyn, automaation ja muiden uusien digiteknologioiden hyödyntämistä julkisen hallinnon tuottavuus- ja resurssihaasteisiin ei nähdä realistista ratkaisua.
- Tavoite saa laajaa tukea, mutta herättää enemmän **jakautuneita näkemyksiä** kuin muut Digikompassin tavoitteet, erityisesti **oikeusturvan ja vastuun näkökulmista**.

Avaintuloksiin liittyvät keskeiset huomiot

- Tekoäly välineenä, ei itseisarvona: Lausunnonantajat korostavat, että tekoälyn hyödyntäminen edellyttää **hallinnon prosessien, toimintatapojen ja johtamisen uudistamista**. Pelkkä teknologian käyttöönotto ei riitä.
- Tuottavuus ja vaikuttavuus: **Tuottavuuden parantaminen** saa tukea, mutta sitä toivotaan **tarkasteltavan palvelujen laadun ja vaikuttavuuden kautta**, ei vain tehostamisena tai säästötavoitteena.

Havainnot – Julkinen hallinto ja palvelut

Julkisen hallinnon tuottavuus tekoälyä ja uusia digiteknologioita hyödyntäen

- Oikeusturva ja ihmisen rooli: Tekoälyn käyttö automaattisissa prosesseissa herättää huolia päätösten läpinäkyvyydestä, vastuista ja perusoikeuksien toteutumisesta; **ihmisen vastuun ja valvonnan merkitystä korostetaan.**
- Hallintamallit ja yhteinen tuki: Avaintuloksista kaivataan vahvempaa viittausta **yhteisiin kansallisiin rakenteisiin, ohjaukseen ja tukeen**, jotta tekoälyn hyödyntäminen ei jäisi yksittäisten toimijoiden varaan.
- Datan laatu ja saatavuus: Tekoälyn hyödyntämisen edellytykseksi nähdään **laadukas, yhteentoimiva ja laillisella perustalla hyödynnettävä data**, mikä sitoo tavoitteen tiiviisti tavoitteeseen 1.

Havaintoja – Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö

- Poikkihallinnollisuutta ja irtautumista sektorikohtaisista silloista pidettiin yleisesti hyvänä
- Poikkihallinnollisuus ei ole vain tekninen asia
 - Edellyttää yhteisiä termejä ja prosesseja
- Poikkihallinnollisuuden johtamisessa nähdään paljon kehitettävää
 - Nyt tavoitteet jäävät liian yleiselle tasolle
 - Edellyttää johtamista ja resursseja: nyt sektorikohtaiset hankkeet etenevät helpommin kuin poikkihallinnolliset
 - Yhteistyö kaikkien toimijoiden kanssa: ministeriöt, virastot, yliopistot, hyvinvointialueet, kunnat, käyttäjät
- Pitkäjänteisyys on tärkeää: hallituskausi on liian lyhyt aika

Havaintoja – Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Mittarit tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamisessa

- Sisällöllisesti mittaristoa ehdotetaan rakennettavaksi useista toisiaan täydentävistä kokonaisuuksista. Mittaristossa toivotaan vältettävän vinoumaa, jossa mitataan vain helposti kvantifioitavia asioita strategisesti tärkeiden tavoitteiden sijaan.
- Lausunnoissa on esitetty useita kymmeniä eri mittaria Digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamiseen.
- Useat lausunnonantajat korostavat strategisen tason mittarikehikkoa ja kansainvälistä vertailtavuutta. EU:n Digital Decade -indikaattoreita ja DESI-kehikkoa pidetään luontevana, jota tulisi täydentää kansallisilla painotuksilla, kuten tekoälyn käytön vaikuttavuudella, digitalisaation tuottavuusvaikutuksilla ja luottamuksella. Lisäksi vastauksissa korostuu mittariston kytkentä toimeenpanoon, priorisointiin ja julkisen talouden kestävyys- sekä hyötyjen ja kustannusten tarkkaan arviointiin ja kohdentumisen analyysiin.

Havainnointi – Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Digikompassin vaikuttavuuden mittaaminen Suomessa

- Lausunnoissa korostuvat sekä taloudelliset että hyvinvointiin painottuvat mittarit. Digikompassin vaikuttavuutta ehdotetaan mitattavan ensisijaisesti syntyneen muutoksen (ei pelkän toiminnan tai teknologisten valmiuksien) perusteella.
- Mittariston moniulotteisuus ja seurantatapa – vaikuttavuutta toivotaan tarkasteltavan yhtä aikaa taloudellisista, yhteiskunnallisista ja sivistyksellisistä näkökulmista.
- Mittaamisessa kehoitetaan huomioimaan mm. ulottuvuudet kansalliselta tasolta alue- ja paikallistasolle, kansainvälinen vertailu ja EU-kytkennät, hyötyjen laadun tunnistaminen sekä pitkän aikavälin vaikutusten erottaminen lyhyen aikavälin hyödyistä.

Lausunto- yhteenveto

Keskustelu

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Keskustelu lausuntopalautteesta (1/2)

- **Osallistujan ohjeet – voit osallistua keskusteluun kahdella eri tavalla.** Kummassakin tapauksessa esittele itsesi lyhyesti (esim. nimi ja organisaatio).
 - **Mentimeter-ohjelmalla vapaasti koko keskustelun ajan.** Poimimme sieltä kysymyksiä ja kommentteja keskustelun edetessä. Avaa menti.com –verkkosivu ja kirjaudu sisään koodilla.
 - **Pyytämällä puheenvuoron salissa.** Pyydä puheenvuoroa viittaamalla ja odota, että sinulle tuodaan mikrofoni. Yhden puheenvuoron kesto on maksimissaan 1-2 minuuttia.

Keskustelu lausuntopalautteesta (2/2)

- **Keskustelun tueksi – voit esimerkiksi reflektoida näkemääsi ja kuulemaasi seuraavien kysymysten avulla.**
 - Mitkä esitetyt näkökulmat ovat Digikompassin vaikuttavuuden kannalta merkittävimmät?
 - Missä meidän tulisi erityisesti onnistua digikompassin päivittämisessä?

Paneeli- keskustelu

Digikompassi – mitä muutoksen
aikaansaaminen meiltä vaatii?

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Paneelissa keskustelemassa

- Paneelin puheenjohtaja
 - Jonna Korhonen, johtaja, Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Panelisteina
 - Petri Suomala, opetuksesta vastaava vararehtori, Aalto-yliopisto
 - Jussi Kivinen, toimitusjohtaja, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
 - Maria Nyroos, digi- ja TKI-politiikan asiantuntija, Suomen yrittäjät
 - Petteri Järvinen, it-asiantuntija ja tietokirjailija, Petteri Järvinen Oy

Keskustelun kulku

- **Osallistujan ohjeet:**

- Voit osallistua keskusteluun Mentimeterin kautta. Avaa menti.com – verkkosivu ja kirjaudu sisään koodilla.
- Voit jättää kysymyksiä ja kommentteja Mentimeteriin koko keskustelun ajan. Jaamme lähetetyt kysymykset yleisön näkyville noin 30 minuutin jälkeen, jolloin käymme kysymyksiä ja kommentteja läpi.

Lopuksi

Mitä seuraavaksi tapahtuu?

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Mitä seuraavaksi tapahtuu?

- Lausuntopalautteen pohjalta yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmälle esitetään digikompassin päivitettävät kohdat.
- Selonteko on tarkoitus antaa eduskunnalle ennen kevätistuntokauden päättymistä.

Mitä seuraavaksi tapahtuu?

- Euroopan komissio antaa ehdotuksensa nykyisen Digivuosisikymmen 2030 –ohjelman ja EU:n digitavoitteiden uudistamisesta arviolta alkuvuodesta 2027.
- Digitoimiston työskentely jatkuu työ- ja elinkeinoministeriön johdolla elokuusta 2026 alkaen. Seuraavan puheenjohtajuuskauden kesto on 8/2026–7/2027.
 - Kauden tavoitteena on mm. valmistella toimenpideohjelma päivitetyn digikompassin toimeenpanoa varten.

Kiitos osallistumisesta!

Sähköposti – digitoimisto@gov.fi
Tutustu Digitoimistoon [Hankeikkunassa](#)
Liity digitoimiston [postituslistalle](#)

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kuvien julkaisutiedot

- Kuvat on ladattu [Finland Image Bank](#) –palvelun kautta.
 - Boy uses a digital drawing board. Sakari Piippo.
 - Slush Japan 2015. Petri Artturi Asikainen, Team Finland, Finland Promotion Board.
 - Icebreaker Otso assists a cargo ship stuck in the ice near the port of Kemi. Tim Bird.
 - Flag of Finland. Jarno Mela.
 - School life. Riku Isohella, Velhot Photography Oy.
 - Building health technology. Sakari Piippo.